

Innst. 256 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:48 S (2013–2014)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Heikki Eidsvoll Holmås og Snorre Serigstad Valen om klimabudsjettet

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med kommende statsbudsjetter, legge frem et klimabudsjett som viser hvordan regjeringen har tenkt å nå klimamålene for 2020, 2030 og frem mot 2050 og hvordan budsjettet påvirker Norges klimautslipp.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren og Terje Aasland, fra Høyre, Nikolai Astrup, Tina Bru, Odd Henriksen og Eirik Milde, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Oskar J. Grimstad, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til at Stortinget gjennom klimaforliket (Innst. 390 S (2011–2012)) ble enige om at Norge skal påta seg forpliktelser om kutt i klimagassutslipp, og satte konkrete mål. Klimaforliket innebærer

at Norge innen 2020 skal forplikte seg til å kutte de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990, og at Norge skal være karbonnøytralt i 2050. Komiteen viser videre til at Miljødirektoratet i mars 2014 ga ut en rapport som viste at Norge må intensivere sitt arbeid for å nå disse målene. Rapporten viser blant annet at det er et gap på åtte millioner tonn utslipp av klimagasser i 2020 når en regner med forventet utvikling av utslipp.

Komiteen er av den oppfatning at det er behov for å iverksette nye tiltak og virkemidler for å få ned de nasjonale klimagassutslippene. Komiteen ser samtidig behov for en bedre oversikt over hvilken effekt politikken som føres har på utslippene, og videre hvor store klimagassutslipp som kan forventes gjennom de vedtak som fattes.

Komiteen viser til brev fra klima- og miljøminister Tine Sundtoft, sendt komiteen 25. april 2014, og som er vedlagt, hvor hun skriver at alle departementer rapporterer om klimagassutslippskonsekvenser av sine større satsingsforslag i statsbudsjettet, der dette er relevant.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, anser dette for ikke å være tilstrekkelig, da dette ikke gir det totale bildet, og mener samtidig at det er behov for å få oversikt over hvordan klimamålene for 2020, 2030 og 2050 skal nås.

Flertallet viser til det forslag som fremmes i representantforslaget, Dokument 8:48 S (2013–2014), og støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre har merket seg at regjeringen har varslet at den vil forsterke kli-

maforliket i årene som kommer. Dette er helt nødvendig dersom vi skal ta igjen noe av etterslepet etter den forrige regjeringen i klimapolitikken.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen er i ferd med å utrede hensiktsmessigheten av en klimalov, og at mer detaljerte klimabudsjetter vil bli utredet i den sammenheng. Disse medlemmer mener Stortinget bør avvente denne evalueringen før vi tar stilling til hvordan regjeringen skal rapportere på klimagassutslippene i årene som kommer.

Disse medlemmer viser til at Miljødirektoratet i mars 2014, på bestilling fra Klima- og miljødepartementet, ga ut en rapport som estimerte effekten på klimagassutslippene i 2020 for allerede iverksatte klimatiltak og virkemidler, og vurderte avstanden mellom dagens utslippsforventning og det nasjonale målet. Miljødirektoratet vurderte også mulige tiltak som kan iverksettes raskt for å tette dette gapet. Tiltakene ble ikke kostnadsvurdert. Disse medlemmer mener regjeringen årlig, i forbindelse med statsbudsjettet og inntil en klimalov eventuelt er på plass, bør oppdatere forholdene som rapporten omtaler for å gi et bedre faglig grunnlag for den nasjonale klimapolitikken.

Disse medlemmer foreslår:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med arbeidet med fremtidige klimamål, og i forbindelse med vurdering av hensiktsmessigheten av en klimalov, vurdere nærmere hvordan kontroll og overvåking av måloppnåelse i klimapolitikken kan gjennomføres.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet viser til at disse medlemmer ønsker at Norge skal innføre en klimalov. En klimalov etter britisk mønster vil sikre en mer langsiktig klimapolitikk og vil derfor være en av de viktigste lovene Stortinget kan vedta i denne perioden. Disse medlemmer vil understreke at det haster å få på plass en god og treffsikker klimalov. Derfor må det snarest mulig nedsettes et bredt sammensatt lovutvalg for å sikre et treffsikkert og godt verktøy. Et slikt lovutvalg må også få som mandat å se på klimapolitiske «huller» i andre deler av lovverket, slik at vi får et samstemt lovverk for å nå klimamålene.

Disse medlemmer mener nasjonale klimamål må bygge på fakta fra klimavitenskapen. Det er bred politisk enighet i Norge om mange av tiltakene for å nå «togradersmålet». Men mange av de viktigste tiltakene som trengs kan fort bli prioritert bort i konkurranse med mer kortsiktige tiltak. En klimalov med karbonbudsjetter etter britisk modell vil sikre en mer langsiktig klimapolitikk. En klimalov vil forplikte enhver regjering til å følge opp klimamå-

lene og gi et verktøy for systematisk rapportering av hvilke tiltak som iverksettes. Stortinget må sørge for at all samfunnsplanlegging går i samme retning om vi skal unngå de mest dramatiske utslagene av endret klima. Her må alle stater gjøre sitt beste.

Disse medlemmer viser til at regelmessig rapportering til parlamentet om status for utslippskutt og lovfesting av nasjonale klimamål i form av rullerende karbonbudsjetter, vil være elementer i en klimalov. Disse medlemmer støtter innføring av klimabudsjett, som et første element i en helhetlig klimalov.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne anser forslaget om et norsk klimabudsjett som et konstruktivt tiltak som vil bedre grunnlaget for å føre en aktiv og effektiv klimapolitikk i Norge. Et klimabudsjett vil også være en nødvendig del av en klimalov, som dette medlem mener bør vedtas som et overordnet rammeverk rundt en norsk klimapolitikk som sikrer norske utslippsreduksjoner i tråd med vedtatte nasjonale mål og med FNs anbefalinger. Dette medlem ser derfor et klimabudsjett som et viktig steg på veien mot en slik klimalov.

Dette medlem viser til at statsråden i brev til komiteen 25. april 2014 vurderer det slik at forslaget angår to av tre hovedelementer i den britiske klimaloven. Dette medlem registrerer at statsråden antyder at hun vil legge den vellykkede britiske klimaloven til grunn for sitt arbeid med å vurdere hensiktsmessigheten av en norsk klimalov.

Dette medlem vil imidlertid presisere at forslaget om et klimabudsjett ikke dekker de to hovedelementene i den britiske loven, som nevnes av statsråden. Dette medlem peker på at forslaget om et klimabudsjett vil vise hvordan prioriteringene i statsbudsjettene kan ventes å påvirke Norges klimagassutslipp. Denne mekanismen kan imidlertid ikke forstås som regelmessig rapportering til parlamentet om status for utslippskutt. Dette medlem viser til at rapportering av «status for utslippskutt» i britiske klimaloven handler om en årlig rapportering av måloppnåelse basert på dokumenterte utslippskutt og den dokumenterte utviklingen i utslippsnivået.

Dette medlem vil understreke at et slikt pålegg som er foreslått i forslaget om klimabudsjettet, ikke innebærer at klimamålene blir juridisk bindende, slik en norsk klimalov bør være. I den den britiske klimaloven lovfestes bindende maksimalgrenser for klimagassutslipp for hver femårsperiode frem til 2050 og gjør energi- og klimaministeren juridisk ansvarlig for oppnåelse av disse målsettingene. I tillegg til dette må en klimalov forankre utslippsmålsettingene i FNs krav til utslippskutt i rike land, samt inneholde sektorvise målsettinger og gjennomføringsplaner.

Dette medlem ser på klimabudsjettet som et nyttig virkemiddel innen rammen av en klimalov, ikke minst fordi presisjonsnivået og regelmessighet i regjeringens rapportering av sin klimainnsats vil bli styrket. En klimalov vil bruke et slikt budsjett som en del av en fast årlig prosess for rapportering og oppfølging av nasjonale og sektorvise utslippskutt mål. Dette medlem ser positivt på at forslaget vil innebære at en viktig del av en klimalov kan innarbeides umiddelbart. Dette medlem viser til at Klima- og miljødepartementet for tiden utreder hensiktsmessigheten av innføringen av en klimalov i Norge, men at det i beste fall vil ta flere år før en slik lov kan bli en realitet. Et klimabudsjett vil derfor være et nyttig verktøy i klimapolitikken frem til en slik lov eventuelt kommer på plass.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med arbeidet med fremtidige klimamål, og i forbindelse med vurdering av hensiktsmessigheten av en klimalov, vurdere nærmere hvordan kontroll og overvå-

king av måloppnåelse i klimapolitikken kan gjennomføres.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen – i forbindelse med kommende statsbudsjetter – legge frem et klimabudsjett som viser hvordan regjeringen har tenkt å nå klimamålene for 2020, 2030 og frem mot 2050, og hvordan budsjettet påvirker Norges klimautslipp.

II

Dokument 8:48 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Heikki Eidsvoll Holmås og Snorre Serigstad Valen om klimabudsjettet – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 10. juni 2014

Ola Elvestuen
leder

Eva Kristin Hansen
ordfører

VEDLEGG

Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 25. april 2014

Representantforslag 48 S (2013-2014) - klimabudsjettet

Jeg viser til brev fra Energi- og miljøkomiteen av 10. april 2014 vedlagt representantforslag 48 S (2013–2014) med forslag om klimabudsjett.

Vinduet for å kunne unngå de farligste klimaendringene er i ferd med å lukkes. Verden er allerede 0,85 grader varmere enn i førindustriell tid. I løpet av de neste 15 årene må vi redusere utslippene raskt og mye for å begrense den globale oppvarmingen til to grader. Det krever betydelige utslippskutt, også i Norge. Jeg er derfor glad for at Stortinget er opptatt av klimamålene. Klimaforliket står fast og det skal forsterkes. Arbeidet med å følge opp og forsterke klimaforliket har høy prioritet.

Norge rapporterer jevnlig til FNs klimasekretariat hvordan vi overholder våre forpliktelser under klimakonvensjonen og Kyoto-protokollen. Norges sjette hovedrapport under klimakonvensjonen (National Communication) ble rapportert til FN 10. mars 2014. Rapporten leveres hvert fjerde år. I tillegg skal det leveres en oppdateringsrapport hvert andre år som blant annet inneholder informasjon om hvordan Norge ligger an med hensyn til oppnåelsen av våre utslippsmål. Rapporten gir et godt grunnlag for vurderinger av videre politikktutvikling på klimaområdet i Norge og tilsvarende i andre land.

Alle statsbudsjett er også klimabudsjett i den forstand at de legger føringer for utslipp i Norge fram-

over. Det er allerede slik at alle departementer rapporterer om klimagassutslippskonsekvenser av sine større satsingsforslag i statsbudsjettet, der dette er relevant. Dette er en ordning som ble innført med det første klimaforliket. Det framlagte representantforslaget innebærer at det i tillegg legges fram en oversikt over hvordan regjeringen planlegger å nå klimamålene for 2020, 2030 og 2050. En slik oversikt vil måtte inneholde tiltak og virkemidler som gjelder både budsjett, reguleringer m.v.

Jeg ba i januar Miljødirektoratet sette opp en slik oversikt over hvordan 2020-målet kan nås. I kjølvannet av Miljødirektoratets rapport har det blant annet vært tatt til orde for en forsterket rapportering til Stortinget om oppnåelse av vedtatte klimamål. Klima- og miljødepartementet har startet utredningen av hensiktsmessigheten av å innføre en klimalov i Norge, etter inspirasjon fra Storbritannia. Den britiske loven inneholder tre elementer: en uavhengig klimakomité, regelmessig rapportering til parlamentet om status for utslippskutt, og lovfesting av nasjonale klimamål i form av rullerende karbonbudsjetter. Representantforslaget angår to av disse tre elementene, og må etter min mening ses i sammenheng med den vurderingen vi nå er i ferd med å gjøre av en klimalov. Jeg vil derfor ta med meg dette forslaget inn i arbeidet med å utrede hensiktsmessigheten av en klimalov.